

Tid Tisdagen den 12 december 2017 kl. 17.00 – 17.35
Plats Bolindersalen, Tekniska nämndhuset
Justerat Tisdagen den 19 december 2017

Katarina Luhr

Jonas Naddebo

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Katarina Luhr (MP) ordföranden

Jonas Naddebo (C) vice ordföranden

Maria Östberg Svanelind (S)

Måns Lönnroth (S)

Mervi Mäkinen Andersson (S)

Hampus Rubaszkin (MP)

Lars Jilmstad (M)

Christoffer Järkeborn (M)

Torbjörn Erbe (M)

Helena Ljungberg (M)

Tjänstgörande ersättare:

Ellinor Rindevall (S)

för Jonas Svanfeldt (S)

Mia Lundquist (V)

för Rikard Warlenius (V)

Sabine Pettersson (L)

för Joar Forssell (L)

Ersättare:

Annika Ödebrink (S)

Jakob Sahlin (S)

Linnéa Joandi (MP)

Alicja Lindell (M)

Märta Martin Åkesson (C)

Ulrika Hoff (KD)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Gunnar Söderholm, Britta Björkholm, Monika Gerdhem, Gustaf Landahl, Lena Mittal, Maria Svanholm, Emily Tjäder och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-6, 18-20 samt borgarrådssekreteraren Albin Arleskär.

§ 1 Närvarorätt

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att medge närvarorätt vid dagens sammanträde till Luis Lopez.

§ 2 Val av justerare och tid för justering

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser vice ordföranden Jonas Naddebo (C) att tillsammans med ordföranden Katarina Luhr (MP) justera dagens protokoll.

Justering sker tisdagen den 19 december 2017.

§ 3 Anmälan av föregående protokoll

Protokoll 9/2017 från miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde den 14 november 2017 anmäls.

§ 4 Anmälan av inkomna skrivelser till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Inkomna skrivelser m.m. till miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt förteckningar från den 30 november och den 12 december 2017 anmäls.

§ 5 Anmälan av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen

Beslut

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen från och med den 21 oktober 2017 till och med den 17 november 2017.

Handlingar i ärendet

Lista över delegationsbeslut ur ECOS för delegationsperioden 2017-10-21 – 2017-11-17.

§ 6**Anmälan av protokoll från rådet för
funktionshinderfrågor**

Inget protokoll finns att anmäla vid detta sammanträde.

§ 7**Verksamhetsplan 2018 för Miljö- och
hälsoskyddsnämnden**

Dnr 2017-15741

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till Verksamhetsplan 2018 samt överlämna den till kommunstyrelsen.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att hos kommunstyrelsen begära omslutningsförändring med 32,6 mnkr för ökade kostnader och intäkter för tillsyn, miljöövervakning och externt finansierade projekt.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att ansöka om budgetjustering med 9,2 mnkr ur central medelsreserv 2 i kommunfullmäktiges budget, för framtagande av lokala åtgärdsprogram i prioriterade vattenförekomster enligt bilaga 5 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att ansöka om budgetjustering med 1,7 mnkr ur central medelsreserv 2 i kommunfullmäktiges budget, för fördjupade utredningssatsningar som är viktiga för arbetet med kemikaliesmarta förskolor enligt bilaga 6 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 5 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att ansöka om budgetjustering med 0,5 mnkr ur central medelsreserv 2 i kommunfullmäktiges budget, 2 för att ta fram strategiska underlag med förslag till mångfunktionella förstärkningsåtgärder som gynnar både biologisk mångfald och olika ekosystemtjänster i naturreservaten enligt bilaga 7 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 6 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till kontrollplan för livsmedelskontrollen enligt bilaga 2 till förvaltningens

tjänsteutlåtande.

- 7 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken enligt bilaga 3 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 8 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till miljöövervakningsplan enligt bilaga 4 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 9 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till plan för internkontroll med väsentlighets- och riskanalys enligt bilaga 8 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 10 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till kompetensförsörjningsplan enligt bilaga 9 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 11 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens redovisning av externfinansierade projekt enligt bilaga 10 till förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 12 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Mia Lundquist (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut och att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar Miljö- och hälsoskyddsnämndens planeringsdokument för 2018 i form av verksamhetsplanen. Givet de förutsättningar som nämnden fått av kommunfullmäktige är kommande aktiviteter inom nämnden i stort sett rimliga. Vi välkomnar de förberedelser som ska inledas under 2018 för ett nytt miljöprogram 2019-2023 och en uppdatering av strategin för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040. Det fortsatta arbetet med hur staden ska uppnå ett

fossilbränslefritt Stockholm 2040 kommer att utgöra en prioriterad verksamhet för nämnden under en lång tid och det är viktigt att strategin fortlöpande uppdateras och går i takt med utvecklingen för att vara relevant i stadens verksamheter. Vi är kritiska till att merparten av de elva utredningarna som strategin utlovat under 2017 ännu inte har slutbehandlats. Måläret 2040 kan tyckas avlägset men med tanke på det arbete som krävs från många politiska nivåer och näringsliv är det ett arbete som brådskar.

Vi välkomnar att nämnden under 2018 ska arbeta fram en ny kemikalieplan för staden. Nuvarande kemikalieplan, initierad av alliansen, har varit stilbildande i förbättringen av kommunalt kemikaliearbete i Sverige och Europa. Vi betonar vikten av att staden vågar fortsätta att driva utvecklingen framåt genom att hitta nya och innovativa arbetssätt inom kommande kemikalieplan. Arbetet för en giftfri stad är långtifrån klart.

Vi välkomnar att nämnden ska delta i arbetet med utvecklande av nya miljözoner för både lätta och tunga fordon i Stockholm. Bedömningar av hälsoeffekter och klimatpåverkan orsakat av dieselfordon kommer att stå i fokus. Vi ser det som allvarligt att årsmålet för kvävedioxid i luft inte uppnås i staden. Enskilda gator, som exempelvis Hornsgatan, ligger långt över de godkända värdena för EU:s miljökvalitetsnorm, detta med risk för allvarliga hälsoeffekter. Utfallet beror till stor del på den höga andelen dieseldrivna fordon i stockholmstrafiken och till viss del på ogynnsamma väderförhållanden. Föroreningarna från dieselfordon gör att arbetet med miljözoner i Stockholms innerstad brådskar. Problemet med kvävedioxider finns även i andra europeiska städer där problemen hanteras både genom miljözoner eller dieselförbud i innerstäderna. Viktigt är att Stockholm tar lärdom av andra jämförbara städer hur arbetet med miljözoner kan verkställas.

Vi välkomnar att nämnden under 2018 fortsätter arbetet med riktad tillsyn av restauranger för att åstadkomma ökad matavfallsinsamling. Detta i syfte att bidra med att nå stadens mål om insamling av 70 procent av allt matavfall till 2020, ett mål som staden med stor sannolikhet inte kommer att nå. Det kommer att krävas betydligt mer innovation och politisk handlingskraft för att skruva upp tempot i frågan där enklare och mer fastighetsnära insamlingssystem kommer att behöva utformas för stadens invånare och verksamheter.

Slutligen vill vi betona vikten av att nämnden kontinuerligt

arbetar med regelförenkling för att förbättra företagsklimatet i staden. Tillsynsfunktionerna ska kombinera omsorgen om stockholmarnas hälsa och miljö med en insikt om företagandets villkor. Service, bemötande, och attityder är faktorer som påverkar företagarnas arbetsituation och i förlängningen viljan att expandera och växa. Nämnden ska kontinuerligt jobba med dessa faktorer tillsammans med rättssäker myndighetsutövning för ett bra företagsklimat i staden.

I övrigt hänvisar vi till våra respektive budgetreservationer i kommunfullmäktige.

- 3) Sabine Pettersson (L) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna miljöförvaltningens förslag till beslut och att därutöver anföra:

Liberalernas vision för Stockholm är en hållbar stad som växer, expanderar och utvecklas av och för människor. Hållbarhet – miljömässigt, socialt och ekonomiskt – är en förutsättning för stadens utveckling. Liberalismen bygger på skyddet av varje människas rättigheter. Miljöskadligt beteende som orsakar skada för andra inkräktar direkt på alla berörda människors liv. Därför är miljöpolitiken ett speciellt viktig område för oss. Vi liberaler inser att ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling är förutsättningar för varandra. Liberal miljöpolitik har därför som huvudmål att skydda varje människa från skada och är tillväxtvänlig, teknikpositiv och utvecklingsinriktad. För stockholmarna ska det vara lätt att ta ansvar för och göra individuella val i vardagen som minimerar negativa externa effekter.

Vår viktigaste prioritering på miljöområdet är att Stockholm ska utvecklas till att bli en del av lösningen på ett av vår tids största hot mot människan – klimatförändringarna. Stockholm ska vara en stad som går före, och visa konkreta exempel på hur storstäder kan utvecklas mot klimatneutralitet. Utsläppen av växthusgaser i Stockholm ska minska till 2,3 ton koldioxidekvivalenter per stockholmare till år 2020 och till år 2040 ska Stockholm vara fossilbränslefritt.

Stockholms luft ska inte vara skadlig att andas. Därför behövs en aktiv politik för att förbättra luftkvaliteten och minska andelen farliga partiklar i luften. Liberalerna tar krafttag för att förbättra luftkvaliteten genom att förenkla för människor att gå eller cykla framför att ta bilen, minska användningen av dubbdäck och att planera mer grönska i staden.

En liberal grundhållning till tillsyn och kontroll är att marknaden i grund och botten är bra på att avgöra vad som är en undermålig produkt och att undanröja dessa. Stadens tillsynsverksamhet ska fungera på ett sätt som förstärker redan befintliga marknadskrafter.

Skadliga kemikalier, särskilt i barns miljö, ska tas bort i så stor utsträckning som möjligt. Avfallets miljöpåverkan ska minskas genom en förbättrad återanvändning och återbruk. Målet är att alla råvaror ska cirkulera i produktionssystemet och att de små mängder med farliga ämnen som ändå återstår ska hanteras på ett miljösäkert sätt.

Miljöpolitiken måste bygga på åtgärder som faktiskt skapar en hållbar miljö – inte på symbolpolitik som dövar vårt samvete. De som förbrukar våra gemensamma resurser ska betala för det. Om det kostar att smutsa ner kommer vi att få mer miljövänliga beteenden

I övrigt hänvisar vi till vår budgetreservation i kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Mia Lundquist (V).

Reservation

Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Sabine Pettersson (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 8

Ombyggnad av Tekniska nämndhuset, Klamparen 7 Genomförandebeslut

Dnr 2016-16496

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningarnas gemensamma förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner genomförande avseende inhyrning i dessa lokaler i enlighet med vad som redovisas i förvaltningarnas gemensamma tjänsteutlåtande,

och anmäler förslaget till kommunstyrelsen för godkännande.

- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner upprättandet av hyresavtal för gemensamma ytor i Tekniska nämndhuset som finansieras i enlighet med det gemensamma tjänsteutlåtandet.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner upprättandet av facility management avtal som finansieras i enlighet med det gemensamma tjänsteutlåtandet.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner att kontorsmöbler och annan inredning till gemensamma ytor förvärvas och finansieras i enlighet med det gemensamma tjänsteutlåtandet.
- 5 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner upprättandet av hyresavtal för ett ombyggt Tekniskt nämndhus till en årshyra om ca 13,2 mnkr, och hemställer till kommunstyrelsen att godkänna genomförandet.
- 6 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner ett hyrestillägg under åren 2019-2023 om ca 3,17 mnkr per år.
- 7 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens, fastighetskontorets, exploateringskontorets, stadsbyggnadskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 12 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Mia Lundquist (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Att avslå förvaltningarnas gemensamma förslag till beslut.
 - 2 Att projektet med ett nytt Tekniskt Nämndhus utanför innerstaden återupptas, liksom arbetet med att tillskapa nya bostäder vid platsen för det befintliga Tekniska Nämndhuset på Kungsholmen.
 - 3 Att därutöver anföra:

År 2013 fattade berörda nämnder ett inriktningsbeslut om att bygga ett nytt tekniskt nämndhus i nya Söderstaden och samtidigt utveckla fastigheten Klamparen 7 för bostadsändamål. Den socialdemokratiskt ledda majoriteten avbröt dock det projektet för något år sedan med hänvisning till att det blev för dyrt. Trots åtskilliga påpekanden, och en minoritetsåterremiss, har vi i oppositionen inte fått ta del av det underlag eller de siffror som legat till grund för det beslutet.

Det nu föreliggande förslaget ligger, i likhet med beslutet från 2013, på drygt en miljard kronor. Mervärdet för stockholmarna eller på berörda förvaltningar är dock begränsat eftersom det nu aktuella förslaget inte innebär ett tillskott på bostäder och inte heller ger möjligheten att utveckla befintlig fastighet så att lokalerna blir ändamålsenliga och funktionsdugliga enligt dagens standard.

I föreliggande ärende står bland annat att ”Förslaget till ombyggnad av Klamparen 7 motsvarar behovet av cirka 1 400 framtida arbetsplatser.” Prognosen om 1 400 anställda gäller för 2018. Enligt stadens årsredovisning hade de tekniska förvaltningarna 1 344 personer anställda år 2015. I ett Stockholm som växer så det knakar förefaller det högst troligt att det på tre år skulle öka med mer än 56 medarbetare, och dessutom förväntas huset inte stå klart förrän 2023. Den ursprungliga planen var att bygga ett hus där alla skulle få plats. Nu vill majoriteten istället lägga över en miljard kronor på ett hus som eventuellt inte ens kommer att rymma alla medarbetare. Det om något är ohållbart ur ett fastighetsekonomiskt perspektiv.

Vår hållning är fortsatt att innerstaden vore betjänt av fler bostäder i centrala lägen, och att stadsdelar utanför innerstaden är betjänta av fler arbetsplatser. Detta gäller inte minst för Söderort, varför vi länge drivit linjen att bygga ett nytt Teknisk Nämndhus i den delen av staden. Att flytta ut förvaltningslokaler från city är en därtill viktig strategisk åtgärd. Staden visar också tydligt, genom att flytta sina förvaltningar ut ur centrum, sin ambition att förvaltningen ska finnas nära alla medborgare i Stockholm, inte bara innerstadsborna.

Om förslaget i föreliggande tjänsteutlåtande genomförs så skulle det dessvärre innebära att Söderort går miste om det lyft som en flytt av Tekniska Nämndhuset skulle ge och de hundratals bostäder som skulle byggas på platsen där huset ligger idag stoppas. Vi behöver fler arbetsplatser utanför

innerstaden och vi vill se fler bostäder i City. Därför ska projektet med ett nytt Tekniskt Nämndhus utanför innerstaden återupptas, liksom arbetet med att tillskapa nya bostäder vid platsen för det befintliga Tekniska Nämndhuset på Kungsholmen.

Som beslutsfattare har vi ett ansvar att fatta väl underbyggda beslut. För att kunna göra det och för att få hela bilden klar för oss måste vi få ta del av de olika alternativ och lösningar som finns samt vad de innebär i form av kostnader och konsekvenser. Så är det inte i detta fall och vi kan inte acceptera att, givet investeringskostnadens storlek, bidra till att fatta ett beslut som saknar redovisning av kostnadsutvecklingen i det tidigare fattade inriktningsbeslutet avseende Tekniska Nämndhuset.

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanell m.fl. (S) och Mia Lundquist (V).

Reservation

Vice ordföranden Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanell m.fl. (S) och Mia Lundquist (V) enligt följande:

Tekniska nämndhuset är i stort behov av en uppgradering. Att ombyggnaden, förutom en modernisering, ska bidra till stadens olika hållbarhetsmål är bra och vi tror att intentionen att skapa en arbetsplats som även stärker samverkan mellan de olika tekniska förvaltningarna är en viktig del i detta.

Då de tekniska förvaltningarna tillsammans ska arbeta för målet om en hållbar stad och håller i frågorna runt hållbart byggande borde även den byggnad som inrymmer dessa förvaltningar vara ett skyltfönster mitt i staden för Stockholms hållbarhetsprofil. Att huset nu får god energiprestanda, blir klimatanpassat och inreds med kemikaliesmarta material är mycket viktigt, och vi ser även att det skulle finnas ett stort värde att planera framåt för att huset även på utsidan kommer visa upp stadens hållbarhetsarbete genom exempelvis produktion av förnybar el på taket och gröna tak och väggar som ytterligare bidrar till

biologisk mångfald och olika ekosystemtjänster.

Tekniska nämndhuset ligger i ett mycket centralt läge och kan därmed bli en stark symbol för stadens arbete för en hållbar stad.

Ersättaryttrande

Ulrika Hoff (KD) instämmer i förslag från vice ordföranden Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L).

§ 9

Riktlinjer för miljö- och hälsoskyddsnämndens EU-policyarbete

Dnr 2017-16579

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förslag till riktlinjer för miljö- och hälsoskyddsnämndens EU-policyarbete.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 22 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 10

Svar på remiss Marknadskontrollmyndigheter - befogenheter och sanktionsmöjligheter (SOU 2017:69)

Remiss från kommunstyrelsen

Dnr 2017-15545

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 28 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 11

Överklagande av beslut att inrätta värmepumpsanläggning på fastigheten Nyckelblomstret 12

Yttrande till länsstyrelsen – Ist dnr 44011-2015

Dnr 2015-14475

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att yrka att länsstyrelsen avslår överklagandet.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som grund för nämndens inställning.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att uppdra åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 27 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 12**Projektrapport - Buller från fasta installationer i förskolor 2017**

Dnr 2017-16557

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens rapport.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens rapport till stadsdelarna: Enskede-Årsta-Vantör, Kungsholmen och Spånga-Tensta samt till Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) med kopia till övriga stadsdelar.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 21 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 13**Statskontorets rapport - Stärkt livsmedelskontroll genom ökad kommunal samverkan (2017:9). Remiss från**

kommunstyrelsen

Dnr 2017-16258

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 16 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 14

Stockholms biogasbehov 2040

Redovisning av konsultrapport

Dnr 2017-16508

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av rapporten ”Stockholms framtida biogasbehov”.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att överlämna nämndens beslut och rapporten till kommunfullmäktige.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 28 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (M) enligt följande:

I den cirkulära och biobaserade ekonomin är biogasproduktion en central del. Det är ett bra sätt att ta till vara på den energi som finns i organiskt material i form av avloppsslam, gödsel, restprodukter från skog och matavfall. Resurser som annars skulle gå till spillo tas till vara. Samtidigt som biogas utgör en viktig del i den cirkulära ekonomin lider branschen av en stagnerande efterfrågan. Om vi ska lyckas med ett snabbare skifte från fossila bränslen till biodrivmedel behöver biogasmarknaden en push genom bättre incitament och styrmedel. Därutöver krävs långsiktighet och förutsägbarhet för branschen ska våra investera. Tyvärr brister dagens situation i dessa hänseenden. Därför välkomnar vi redovisad rapport som specificerar ett antal förslag på åtgärder för att förbättra förutsättningar för biogassektorn. Inte minst påverkar biogassektorn stadens arbete med en fossilbränslefri stad 2040 där användandet av biogas utgör en viktig del i att kunna ersätta fossila bränslen, framförallt i transportsektorn.

Redovisade förslag behöver nu prioriteras och vidareutvecklas. Både gällande insatser som ryms inom stadens rådighet samt i form av påtryckningar via nationell nivå och inom EU. Särskilt inom EU är utvecklingen problematisk där kommissionen föreslagit en halvering av biodrivmedel från åker och EU-parlamentets miljöutskott röstade under hösten 2017 igenom att fasa ut dessa drivmedel. För Sverige som har stora arealer åker som kan användas till biogas vore en utfasning mycket allvarlig för svensk biogasproduktion. Förslaget innebär vidare att många biobränslen, som till exempel tallolja, och delar av bioenergin inte ska räknas som förnybart. Ett slutligt EU-beslut som beräknas i början av 2018 kommer att försämra utvecklingen för svenskt biodrivmedel och bioenergi. Risken är nu att inblandning av biodrivmedel via kvotplikssystemet inte längre kommer att räknas som förnybart. Det kommer också att blir mer osäkert och krångligare att producera förnyelsebar energi, vilket hotar den svenska omställningen till ett fossilbränslefritt samhälle.

Vidare har svensk biogasproduktion försvårats orsakat av olika stödsystem inom EU. I Sverige används metoden för att öka efterfrågan på biogas genom att göra den skattebefriad, medan Danmark valt ett produktionsstöd. Detta har i södra Sverige inneburit att många industrier börjat köpa dansk biogas då den är dubbelsubventionerad, dels med produktionsstöd i Danmark och dels med skattereduktion i Sverige. Det har gjort att den danska biogasen handlas med ca 40 procent rabatt jämfört med den svenska vilket kan leda till att den svenska biogasen slås ut.

Det finns en bred politisk konsensus om vikten av biogasproduktion i Sverige. Det ger jobb i hela landet, det skapar ett tillskott av värdefull energi och det ger en värdefull klimatnytta. Därför måste arbetet med att skapa goda förutsättningar för biogasen prioriteras högt.

Ersätтарыttrande

Ulrika Hoff (KD) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Jonas Naddebo (C) och Lars Jilmstad m.fl. (M).

§ 15

Miljöprogrammet - Hållbar energianvändning.

Revisionsrapport nr 9/2017

Remiss från Stadsrevisionen

Dnr 2017-16459

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 29 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 16**Inrättande av Årstaskogen - Årsta holmar naturreservat**

Dnr 2014-5891

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningarnas gemensamma förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner samrådsredogörelsen.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att kommunfullmäktige inrättar Årstaskogen och Årsta holmar naturreservat med det syfte, de föreskrifter och den avgränsning som framgår av bilaga 2 och 3 till förvaltningarnas gemensamma tjänsteutlåtande, samt att kommunfullmäktige fastställer skötselplanen i bilaga 4 till förvaltningarnas gemensamma tjänsteutlåtande som skötselplan för naturreservatet.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens, exploateringskontorets och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 24 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanelind m.fl. (S), Mia Lundquist (V) och Sabine Pettersson (L) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) föreslår att nämnden beslutar att avslå förvaltningarnas gemensamma förslag till beslut och att därutöver anföra följande:

Centerpartiet har under en lång tid drivit frågan att göra naturreservat av Årstaskogen och Årsta holmar. Redan 2012 deltog vi i kommunfullmäktiges beslut om att ge stadens exploateringsnämnd i uppdrag att ta fram ett förslag till naturreservat. Ett förslag som blev klart 2014 och i samband med detta gick ut på samråd. Tyvärr valde den tillträdande rödgrönrosa majoriteten under hösten 2014 att slänga det förslaget i papperskorgen. Först nu, tre år senare är ärendet tillbaka, men med ett helt nytt förslag. Centerpartiet ser med oro på det liggande förslaget som framstår som en dålig

kompromiss mellan Miljöpartiets bevarandekrav och Socialdemokraternas vilja att exploatera skogen.

Centerpartiet menar att det är en förutsättning för en växande storstad att säkra parker, grönområden och platser för rekreation. Genom att bygga högt och tätt kan vi spara parker och grönområde och samtidigt låta staden växa. I liggande förslag föreslås bebyggelse av bostäder i de områden som vi under förra mandatperioden föreslog skulle bli naturreservat. Det framgår dock inte vilken typ av bebyggelse som majoriteten föreslår i området. Centerpartiet menar att bostäder inte behöver ta den plats som finns i förslaget. Hade staden utnyttjat högre exploateringstal i andra områden i anslutning till Årstaskogen, exempelvis i Slakthusområdet och Årstafältet, hade det varit möjlighet att bygga samma antal bostäder utan att ta Årstaskogen i anspråk.

Årstaskogen och Årsta holmar utgör med sitt geografiska läge alldeles vid gränsen mellan Saltsjön och Mälaren en viktig del i Stockholms grönstruktur. Beslutsunderlaget som stod klart i april 2014 är knappast något hafsverk utan snarare väl gjorda avvägningar mellan exploatering och naturvärden. De grönområden som i det nya förslaget bevaras är förutom strandlinjen, i hög utsträckning bergssluttningar som ändå inte kan nyttjas för lek eller rekreation. Det är av stor vikt att det finns plats för rekreation och lek i ett område där vi vet att skolor och förskolor har mycket begränsade grönytor. Vi ser också med oro på att det inte presenterats någon vision för hur bebyggelsen är tänkt att utformas. Vi kan inte acceptera att bebygga grönområden om det inte sker på ett sätt som nyttjar ytan på mest effektiva sätt. Vi vill se ett alternativt förslag där bebyggelse sker fram till den gamla reservatskanten. Det finns byggbar mark som var tänkt för bostäder redan 2014. Det måste upp på bordet för jämförelse.

- 3) Lars Jilmstad m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
- 1 Att avslå förvaltningarnas gemensamma förslag till beslut.
 - 2 Att uppdra åt miljöförvaltningen att genomföra en utredning för Stockholms framtida grönstruktur med utgångspunkt i en prognostiserad befolkningsökning till år 2100.
 - 3 Att därutöver anföra:

Vi tar fasta på att stockholmarna värdesätter kombinationen av en tät levande stad och grönområden av hög kvalitet, ett av Stockholms mest signifikanta kännetecken är dess gröna och

blå värden. I stadsplaneringen ska det därför vara självklart att verka för ekologiska värden, att bygga klimatsmart och till en rimlig slutkostnad för de boende. Det är en principiellt viktig fråga som ska gälla över hela staden, då ett större invånarantal ökar trycket på stadens parker, grönområden och vattenspeglar. För framtiden kommer det att bli allt mer väsentligt att peka ut strategiskt viktiga naturområden och att hantera bebyggelse vid och på vatten varsamt. Stadens grönområden och parker ska kvalitetssäkras och utvecklas, nya parker och träd ska anläggas som en naturlig del av stadsutvecklingsområden. Grönskan och vattnet ska utnyttjas för att förbättra stadsklimatet och mildra konsekvenserna av klimatförändringar.

Särskilt i tätbebyggda stadsdelar är det viktigt att minska andelen hårdgjorda ytor och öka mängden grönska med fler träd, pocket-parker, planteringar och gröna tak. Men även i tidig områdesplanering är det väsentligt att ta höjd för grönstrukturer. I detta avseende handlar det om stadens markförvaltning, varför det är av principiell vikt att staden, det vill säga stockholmarna, har rådighet över marken inom kommunens gräns. Att överlåta till staten att äga rådighet över stora markarealer i Stockholms stad är att flytta frågan från den lokala demokratin till de statliga myndigheter som enbart utgår ifrån lagar och förordningar.

Stockholms stad har redan idag, genom bland annat Plan- och bygglagen, fullgoda möjligheter att reglera användningen av stadens mark. Det innebär att det är fullt möjligt att skydda grönområden och parker för framtiden även utan att ge bort marken till någon annan instans. Det är dock viktigt att detta görs med sikte på hållbarhet över lång tid, eftersom kortsiktiga regleringar inte ger det skydd som behövs för helhetsperspektivet. Vi uppdrar därför till miljöförvaltningen att, i samråd med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret, genomföra en utredning för Stockholms framtida grönstruktur med utgångspunkt i en prognostiserad befolkningsökning till år 2100. I utredningen ska ingå att, utifrån en nationell benchmarking, föreslå konkreta åtgärder som syftar till att förbättra kvaliteten i och tillgängligheten till befintliga parker. Utredningen och föreslagna åtgärder ska sedan redovisas för nämnden.

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanellind m.fl. (S), Mia Lundquist (V) och Sabine Pettersson (L).

Reservation

Vice ordföranden Jonas Naddebo (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Lars Jilmstad m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Mia Lundquist (V) enligt följande:

Vi välkomnar att ett naturreservat i Årstaskogen nu äntligen kommer att inrättas, liksom att det blir något större än tidigare förslag när nu även Trollparken inkluderas. Det är viktigt att vi får till stånd ett naturreservat innan valet 2018, eftersom det är nu det finns en majoritet för ett inrättande. Över 20 000 nya bostäder byggs eller planeras att byggas i Årsta och dess absoluta närhet, vilket gör bevarandet av denna stadsnära skog angeläget, för nuvarande och kommande Årstabor och andra stockholmare. I närtid kommer tre naturreservat inrättas inom stadsdelens gränser (Årstaskogen, Rågsved och Hagsätra). Det är därför angeläget att det från stadens sida finns ett helhetstänkt och en tydlig samordning av insatser kopplat till inrättandet och driften av reservaten, såväl för naturvärden som sociala värden.

Förslaget till reservat innefattar stora ekologiska värden och ser samtidigt till utvecklingspotentialen med vissa investeringar i reservatet. Avsatta medel för initieringskostnader bör dock ses över och utökas för att kunna säkerställa en del av de planerade ekologiska, rekreativa och kulturhistoriska åtgärderna med medel från till exempel Grönare Stockholm.

Årstaskogen är en viktig pusselbit för att säkra stadens gröna samband varför det är av stor vikt att naturvärden i anslutning till reservatet värnas och utvecklas och ekologiska spridningsvägar säkras.

§ 17**Anmälan om ändring av C-verksamhet, Södersjukhusets helikopterflygplats**

Dnr 2017-14888

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner anmälan och förelägger Södersjukhuset AB, organisationsnummer 556595-7403, att iaktta följande försiktighetsmått:

I den årsredovisning som görs enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsbeslut 2013-09-24 ska förutom helikoptertrafikens omfattning även redovisas omfattningen av trafiken nattetid, kl. 22-06, och i vilken utsträckning avvikelser har skett från de angivna flygvägarna.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 29 november 2017.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 18**Åtgärdsplan Teknikskifte inom vägtrafiken till 2020.
Redovisning av uppdrag**

Dnr 2017-13349

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Mia Lundquist (V):

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna redovisningen av rapporten ”Åtgärdsplan Teknikskifte inom vägtrafiken till 2020”.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att därutöver anför följande:

Det uppdrag som redovisas i rapporten härstammar från strategin för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040, och ett etappmål till 2020; ”*Staden ska arbeta för att minska den fossila energianvändningen i vägtrafiksektorn som motsvarar*

en reduktion om minst 140 000 ton CO₂e".

I den presenterade rapporten bygger en betydande del av växlingen på att fordonsflottan går från fossil till förnybar diesel. Det är en för klimatet positiv förändring som minskar CO₂-utsläppen men som inte bidrar till att lösa problematiken med luftkvaliteten i Stockholm. Rapporten resonerar inte kring problematiken med dieseln påverkan på luftkvaliteten. Svårigheterna med att få ned halterna av NO_x i luften beror till stor del på ökad dieselanvändning och ställer dieseln roll i städerna i ett annat ljus. Det gäller särskilt i avvägningen av målkonflikten av vad som är bra för klimatet respektive vad som förbättrar den lokala luftkvaliteten.

För att förbättra luften i våra städer krävs ett arbete med en minskad dieselanvändning för att uppnå miljö kvalitetsmålet för frisk luft. Det finns därför en risk i att utgå ifrån att biodiesel i storstäderna kommer vara lösningen för klimatet.

Fordonstillverkarna behöver återkalla de fordon som inte uppfyller de utlovade riktvärden för utsläpp av kvävedioxid som fastställts. Staden ska använda de verktyg som staden har rådighet över idag och till dessa kommer ett införande av miljözoner att bli ett ytterligare centralt instrument.

Ett annat av de mål som finns för att uppnå klimatstrategins mål är minskad biltrafik, något som också står att finna i miljöprogrammet och stadens budget. Trafikarbetet i Stockholm ska minska och det är en viktig del i att Stockholm ska kunna uppnå sina miljö- och klimatmål på lång och kort sikt. På kort sikt reflekteras trafikminskningen i målet till 2020: *"Staden ska vidta åtgärder för att minska biltrafiken som sammantaget motsvarar en reduktion av utsläppen med minst 80 000 ton CO₂e"*. Även på lång sikt när vi har uppnått en fossiloberoende fordonsflotta och senare ett fossilbränslefritt Stockholm, måste biltrafiken minska för att säkra framkomligheten i regionen.

Det är angeläget att staden, och då främst de berörda nämnderna och förvaltningarna, tar frågan om att minska utsläppen från transportsektorn på stort allvar. Hårt arbete krävs för att uppnå både det kortsiktiga målet till 2020 om att minska trafiken till minst 2012 års nivå samt det långsiktiga målet om minskad biltrafik för att Stockholm ska kunna klara den nödvändiga klimatomställningen. Den graf (figur 1) i rapporten som sägs visa en trafikminskning kan uppfattas som missvisande då den utgår från en minskning av en beräknad trafikökning och inte en reell trafikminskning. Denna graf

visar därmed inte den trafikminskning som fullmäktige satt som mål i såväl miljöprogrammet som i strategin för fossilbränslefritt Stockholm 2040 och i stadens budget.

Slutligen vill vi lyfta fram att det är mycket oroande att rådande förhandlingar i EU om biobränslen riskerar – om de skulle gå igenom i nuvarande form - att i princip omöjliggöra Stockholms möjligheter till att bli en fossilbränslefri stad. Trafiken är en av våra största utmaningar och biobränslen kommer med största sannolikhet vara en del av lösningen i att göra transportsektorn fossilfri i Sverige.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 31 oktober 2017. Förvaltningarna föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Godkänna redovisningen av rapporten ”Åtgärdsplan Teknikskifte inom vägtrafiken till 2020”.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Mia Lundquist (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningarnas gemensamma förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Mia Lundquist (V).

Reservation

Vice ordföranden Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till förvaltningarnas gemensamma förslag.

Ersätтарыttrande

Ulrika Hoff (KD) instämmer i förslag från vice ordföranden Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (M) och Sabine Pettersson (L).

Ellinor Rindevall (S) tackar förvaltningen och nämnden för sina år i nämnden.

Ordföranden Katarina Luhr (MP) tackar Ellinor Rindevall (S) som slutar i nämnden.

§ 20 Förvaltningschefens information

Förvaltningschefen Gunnar Söderholm informerar om att verksamhetsberättelse för 2017 är planerad att publiceras något senare än övriga ärenden inför sammanträdet den 30 januari 2018.

Avdelningscheferna informerar om händelser som skett inom sina respektive verksamhetsområden.

Vid protokollet

Lena Mittal